

Незважаючи на існування вищезгаданих проблем, в Україні вже зроблено перші практичні кроки на шляху адаптації окремих галузей внутрішнього законодавства з правом Євросоюзу. Це стосується насамперед галузей, визначених як пріоритетні в УПС [5, ст. 51.2]. У багатьох з них уже ухвалено окремі закони чи підготовлено законопроекти, спрямовані на створення умов для діяльності суб'єктів господарювання, які є аналогічними тим, які існують в Євросоюзі. До таких галузей віднесено правила конкуренції, торговельне, промислове та митне законодавство, інтелектуальну власність, технічні правила і стандарти тощо.

Надалі необхідно оптимізувати існуючий механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС; здійснювати проведення належної професійної підготовки фахівців, які мають безпосередньо забезпечувати процес зближення законодавства; кодифікувати законодавство у тих галузях, правове забезпечення яких має бути адаптоване до правового забезпечення ЄС; систематизувати по галузях, що вимагають зближення, перекладені українською мовою директиви та інші акти ЄС, європейські правила, стандарти та нормативи, які мають бути імплементовані в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитренко Г. *Європейський вибір України – необхідність реформування податкової системи України.* – *Розвиток суспільства: Монографія* / Е. Афонін, Ю. Бажал, В. Бакуменко та ін. – За заг. ред. І. Розпутенка та Б. Лессера. – К.: Вид-во "К.І.С.", 2004. – 340 с.
2. Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>.
3. Закон України Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>.
4. Теремцова Н. В. *Теоретико-правові проблеми розширення Європейського Союзу: сучасний стан та перспективи.* – *Юридичний вісник.* – 2011. – № 1(18). – с. 51–51.
5. *Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>.

ЯРИНА ШУЛИНЕЦЬ

СВІТОВИЙ РИНОК МАШИНОБУДІВНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА МІСЦЕ УКРАЇНИ НА НЬОМУ

Машинобудівний комплекс України лідирує серед інших галузей промисловості у використанні високих технологій. Зазвичай його вважають менш наукомістким сектором в порівнянні з такими інноваційними галузями,

як ІКТ або фармацевтика. Однак саме машинобудуванню належить ключова роль у поширенні передових машин, обладнання та виробничих процесів в інших галузях економіки. Велика частина біо- і нанотехнологій, виробництва сучасних матеріалів, мікро-і фотоелектроніки в значній мірі залежить від інновацій в машинобудуванні.

Приблизно з 1970 -х років машинобудування стало лідирувати серед інших галузей промисловості у розвитку та використанні високих технологій. Виробляючи машини, обладнання та комплектуючі для них, ця галузь має також тісні зв'язки зі сферою послуг, особливо з такими її сегментами, як монтаж обробних систем, ремонт і технічне обслуговування і навіть фінансові операції. Все це вносить вклад не тільки в підвищення продуктивності, але і в скорочення витрат виробництва.

Приблизно третина продукції машинобудування як проміжні товарів поставляється в інші сегменти галузі, такі як електронне машинобудування, автомобілебудування, виробництво медичного обладнання, виробництво інструменту і т. д. Існує, наприклад, ціла група виробництв, які спеціалізуються на автомобільній промисловості і випускають компоненти, необхідні для функціонування транспортного устаткування.

Велика частина продукції машинобудування належить до інвестиційних товарів, необхідним для здійснення капітальних вкладень в широкому спектрі галузей економіки. Окремі підгалузі машинобудування забезпечують інвестиційними товарами такі галузі промисловості, як текстильна, целюлозно-паперова, добувна, а також будівництво і сільське господарство. Деякі з цих галузей (текстильна, целюлозно-паперова та ін.) схильні досить глибоким інвестиційним циклам, що створює значні проблеми для розвитку машинобудування. Частина постачальників інвестиційних товарів забезпечують відразу кілька галузей економіки, що знижує загрозу скорочення виробництва; до таких відносяться, наприклад, підприємства, що випускають підйомно-транспортне обладнання – крани і конвеєри.

Машинобудування піддається коливанням економічної кон'юнктури в значно більшому ступені, ніж інші галузі економіки. Воно сильно залежить від інвестиційної активності компаній, що купують машини й устаткування. Така одностороння залежність постійно піддає машинобудування циклічних змін попиту. В результаті машинобудування опиняється в центрі процесу чергування криз і економічних підйомів.

Найбільш великими сегментами машинобудівної галузі є виробництво турбін і моторів, виробництво підйомно-транспортного обладнання та обладнання для вентиляції та кондиціонування повітря. При цьому за останні 10–15 років виросло значення обладнання для вентиляції та кондиціонування (з 5 до 8%), підйомно-транспортного устаткування (з 7 до 9%) та виробництва турбін і моторів (з 10 до 11%).

Зазвичай машинобудування класифікують як галузь зі середньо високим рівнем наукоємності. При цьому ґрунтуються на тому факті, що частка витрат на НДДКР становить близько 2% вартості продукції і залишається на цьому рівні вже більше десяти років. У порівнянні з іншими інноваційними галузями,

такими як ІКТ або фармацевтика, цей показник виглядає порівняно низьким. Більш того, технології, використовувані в машинобудуванні, часто оцінюються як «зрілі».

Така точка зору не враховує «забезпечувальний» характер машинобудування. Галузь є ключовою для поширення передових машин, обладнання та виробничих процесів в інших галузях економіки. Велика частина біо- і нанотехнологій, виробництва сучасних матеріалів, мікро- і фотоелектроніки – всього того, що забезпечує конкурентоспроможність, – значною мірою залежить від інновацій в машинобудуванні.

Тут необхідно брати до уваги таке. Інноваційні продукти випускаються з використанням машин і устаткування, що поставляється машинобудуванням, для чого необхідна тісна взаємодія між виробниками машин і споживають галузями. Нові виробничі технології розробляються компаніями на основі ключових «забезпечують» технологій спільно з виробниками обладнання та постачальниками необхідних матеріалів. Займаючи в даному випадку верхні сегменти ланцюжків доданої вартості, машинобудування забезпечує виробничими ноу-хау замовників, що знаходяться на нижніх поверхах таких ланцюжків. При цьому широке використання в економіці цих ноу-хау вимагає машинобудівних підприємств, які розробляють специфічні рішення для певних галузей або навіть конкретних компаній.

Найбільшими світовими центрами машинобудування в даний час є Європейський союз, Китай, США і Японія (табл. 1.).

Таблиця 1

Світові центри машинобудування, 2013 р.

Показники	ЄС-28	Китай	США	Японія
Валовий обсяг випуску, млрд. дол.	502,1	480,6	221,6	151,9
Умовно-чиста продукція, млрд. дол.	157,5	161,4	103,0	66,2
Число зайнятих, тис. чол.	2900	6113	1130	685
Рівень продуктивності (УЧП / зайняті, дол.)	54290	26399	91125	96700
Питомі трудові витрати (УЧП на 1 дол. трудових витрат, дол./дол.)	0,61	0,14	0,44	0,34

Джерело: складено автором на основі даних Eurostat, national Statistical bureau, Ifo Institute.

Конкурентні позиції європейських країн в галузі машинобудування ослаблені ще й порівняно більш низьким показником продуктивності праці, який становить 54 тис. дол. (в США – 91 тис. дол., в Японії – 97 тис. дол.) Це можна пояснити різноманітним характером економік країн, що входять в ЄС. Однак навіть у провідній країні Західної Європи – Німеччині продуктивність праці в машинобудуванні становить тільки 70 тис. дол.

Розвиток семи стратегічних галузей тісним чином пов'язане з інноваціями. Основою досліджень і розробок китайських національних компаній повинні стати внутрішні інновації. Національні витрати на НДДКР, за планом, досягнутий до 2015 2,2% ВВП (у 2007р. вони становили 1,7%), а число патентів – 3,3 на 10 тис. населення. Завданням китайської промислової політики стає зрушення від «зроблено в Китаї» до «розроблено в Китаї», що означає рух

вгору по ланцюжках доданої вартості. До специфічних промисловим цілям такої стратегії, яка зачіпає і машинобудування, належать: виведення з виробництва надлишкових потужностей, застарілих технологічно або забруднюють навколишнє середовище; оптимізація промислової структури з метою досягнення максимальної ефективності уздовж всього ланцюжка доданої вартості; стимулювання промислової консолідації, злиттів і поглинань (в таких галузях, як автомобільна промисловість, фармацевтика та ін.) для формування національних чемпіонів; вдосконалення трудомістких галузей і стимулювання експорту машин і устаткування, а також високотехнологічних продуктів.

НДДКР повинні бути жорстко прив'язані до національної промислової політики, яка спрямована не тільки на наздоганяючий розвиток і досягнення рівня розвинених країн в області технологій і передових продуктів.

ІННА ЯЦКЕВИЧ

АЛЬЯНС ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

В даний час вирішальне значення для підвищення конкурентоспроможності української економіки, розширення можливостей її інтеграції у світову систему господарства, формування сприятливого інвестиційного клімату, підвищення ефективності державного управління та місцевого самоврядування має розвиток сфера зв'язку та інформатизації (СЗІ). Всі сектори економіки і соціальне життя населення охоплені процесами зв'язку та інформатизації, які характеризуються проникненням інфокомунікаційних технологій у виробництво, управління, бізнес, освіту, медицину, культуру тощо. Рівень розвитку СЗІ визначає місце країни в світовому економічному, політичному та соціальному просторах.

Розвиток і поширення інфокомунікаційних технологій слугує важливим фактором економічного зростання в Україні. СЗІ є однією з найбільш швидко і випереджає темпи зростання інших галузей економіки країни, виступаючи для них катализатором розвитку.

Проблемами формування, розвитку та конкурентоспроможності підприємств СЗІ в Україні, посвячено багато ґрунтованих досліджень у вітчизняній літературі, серед таких проведених вчених-економістів, як Гранатуров В. М., Князева О. А., Литовченко І. В., Орлов В. М., Стрій Л. О. та ін. Однак, постійні зміни у галузі потребують поглибити дослідження з метою визначення напрямів та шляхів подальшого розвитку СЗІ.

Доходи від реалізації послуг зв'язку за 9 місяців 2013 року склали 39241,8 млн. грн., що на 1,8% (або на 711,5 млн. грн.) більше порівняно з аналогічним періодом 2012 року. Зокрема, доходи від надання телекомунікаційних послуг за 9 місяців 2013 року порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшилися на 1,8% і склали 36032,8 млн. грн., або 91,8% від загальної кількості доходів від надання послуг зв'язку.